

جمهوری اسلامی افغانستان

وزارت عدلیه

د افغانستان اسلامي جمهوریت

د عدلیې وزارت

پلان وزارت عدلیه برای افزایش سهم زنان

طی سال های ۱۳۹۷-۱۳۹۸

نور: ۱۳۹۷

فهرست مطالب

۱. مقدمه:	۳
۱) تصویر کلی از حضور و نقش زنان:	۳
۲) دیدگاه وزارت عدلیه برای تقویت سهم زنان:	۵
۲. بستر سازی برای توانمند سازی زنان:	۵
۱) تصحیح و تعدیل طرزالعمل های استخدامی در مورد حضور بیشتر زنان:	۶
۲) ظرفیت سازی و ایجاد فرصت های مناسب برای زنان:	۷
۳) ایجاد فرهنگ مناسب سازمانی و رفع مشکلات که مانع کار و فعالیت زنان میشود:	۷
۴) مشوق ها برای زنان در پالیسی و استراتژی منابع بشری اداره:	۷
۵) اصلاحات ساختاری:	۷
۳. برنامه های افزایش کارمندان اناث در وزارت:	۸
ضمیمه پلان: پلان عملیاتی	۱۰

اقدامات مثبت برای مشارکت و تقویت زنان بدون یک دیدگاه و برنامه ریزی درست ممکن نیست؛ بناً لازم است تا اهداف تعیین و چالشها یا مشکلات بصورت دقیق و همه جانبه تشخیص و برای رفع این مشکلات یعنی حصول اهداف، فعالیتهای لازم را تعریف و پیش بینی کرده و همه امکانات لازمه اداری را در قسمت انجام آن بسیج و هماهنگ گردد.

(۱) تصویر کلی از حضور و نقش زنان:

حضور زنان و نقش کارمندان اناث در تمامی فعالیتهای اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی همانند مردان سازنده بوده و باید به زنان در جامعه و محیط کار به دیده سرمایه های ارزشمند و عامل اساسی پیشرفت و انکشاف نگریست و مشکلات که سر راه حضور و مهارتهای زنان وجود دارد باید بصورت لازم و کافی رسیدگی شود.

حضور زنان در وزارت عدلیه ۸.۳٪ بوده که یک قسمت آنرا کارمندان بستهای ۷ و ۸ در مرکز و ولایات تشکیل میدهد یعنی حضور زنان در بستهای تصمیم گیری و رهبری، در بستهای مدیریتی، در بستهای مسلکی و کادری کافی نبوده و بصورت عمومی حضور، موقف و موقعیت زنان یک حالت غیر قابل پذیرش میباشد که جزئیات وضعیت زنان و تصویر موجوده زنان در گزارش وضعیت زنان به تفصیل توضیح گردیده است.

پیشرفت هر کشور متکی به نیروی انسانی فعال همان کشور میباشد و در افغانستان بدون شکل که زنان میتوانند در بخشهای مختلف نقش اساسی و کلیدی را داشته و با وجود حضور کم رنگ زنان در وزارت عدلیه کارمندان اناث این وزارت نظر به تعهد و توان مندی که دارند، نقشهای زیادی را در قسمت شفافیت کاری، ارائه خدمات عامه اداری و مسلکی، مبارزه با فساد، تقویت فرهنگ همپذیری و فرهنگ خوب سازمانی که ذیلاً به هریکی از آنها بصورت جداگانه میپردازیم

• نقش زنان در قسمت ارایه خدمات شفافیت و پاسخگو:

زنان در وزارت عدلیه در مقایسه با مردان در اجراءات و فعالیت‌های اداری و مسلکی شان به مراتب شفاف و پاسخگو بوده، کارهای شانرا صادقانه، متعهدانه و بدون در نظر داشت امتیازات غیر قانونی انجام داده و در تشریح معلومات با مراجع رسمی و قانونی از هیچ نوع همکاری دریغ نمیورزند و این کار باعث آن میشود تا اداره، آمرین و شهروندان احساس آرامش و رضایت نمایند.

مشخصاً کارمندان اناث که در بخشهای آسیب پذیر از جمله مساعدتهای حقوقی، حقوق، قضایای دولت و سایر بخشهای حساس این وزارت فعالیت‌های را انجام نداده که نمایانگر اجراءات غیر شفاف و عدم پاسخگو شده باشد.

• نقش زنان در مبارزه با فساد اداری:

تجربه در وزارت عدلیه نشان داده است که اجراءات کاری کارمندان اناث در وزارت عدلیه فساد آلود نبوده و باتوجه به مشکلات عدیده و نظم گسیسته و پراکنده اداری تابحال هیچ یکی از کارمندان اناث چه در سطوح و رده های تصمیم گیری و چه در سطوح میانی مدیریت و رده های تخنیکی و پایین از طریق نهادهای عدلی و قضای مورد بازپرس قرار نگرفته و گزارش مشخص غیر رسمی هم در این قسمت به مشاهده نرسیده است و این مسأله نمایانگر تعهد، صداقت و کارایی آنها را در امر مبارزه با فساد نشان میدهد.

• نقش زنان در تقویه فرهنگ اداری:

کارمندان اناث وزارت عدلیه در قسمت همپذیری تنوع نیروی انسانی، مبارزه با تبعیض، برخورد سالم با همکاران و مراجعین و سایر تعاملات اداری در اداره نمونه بوده و در مقایسه با کارمندان ذکور نقشهای خوبی را داشته است.

• نقش اداری و مسلکی:

کارمندان اناث در وزارت عدلیه علاوه بر نقشهای عمومی، نقش خاص و مسلکی را در بخش مساعدين حقوقی، ریاست حقوق یا تطبیق فیصله های محاکم، حل منازعات فامیلی قبل از ارسال موضوع به محاکم و حل سایر مسایل و منازعات که مربوط به زنان میشوند انجام میدهند که در بعضی از حالات مردها در بخشهای مربوطه به حل امورات مربوط به زنان کمتر موثر اند.

سر انجام اینکه، متأسفانه حضور و نقش زنان در دولت و ادارات دولتی و خصوصاً در وزارت عدلیه بنا بر دلایل مختلف کم رنگ و ناچیز بوده ولی این وزارت متعهد است در همگامی با پالیسی عمومی دولت، موافقه و تصامیم مقامات ذیصلاح و در همکاری با سایر ادارات بتواند حضور زنان را در این اداره بیشتر ساخته و به تقویت و توانمند سازی هرچه بیشتر زنان در سطوح مختلف گامهای اساسی و عملی را بردارند.

۲) دیدگاه وزارت عدلیه برای تقویت سهم زنان:

وزارت عدلیه در بخش ظرفیت سازی استراتژی بصورت واضح به برابری فرصتهای شغلی و بهبود وضعیت جنسیت میان مردان و زنان تاکید کرده است و خود را ملزم به تطبیق برنامه ملی عمل برای زنان کرده است و به همین ترتیب در بخش برنامه ها و فعالیتهای که باید در راستای حصول این اهداف صورت گیرد، وزارت متعهد شده است که با در نظر داشت برنامه ملی عمل برای زنان را هم در قسمت جذب بیشتر زنان در وزارت و همچنین در قسمت تقویت و ظرفیت سازی کارمندان اناث تلاش خواهد کرد.

همچنین وزارت متعهد شده است که بخاطر جذب فارغان طبقه اناث برنامه های کار آموزی را راه اندازی خواهد کرد که در ظرف چند سال اخیر عملاً این برنامه تطبیق گردیده است و در سال جاری نیز این برنامه در همکاری با موسسه GIZ عملی گردیده است.

۲. بستر سازی برای توانمند سازی زنان:

با توجه به مشکلات حضور زنان که در وزارت عدلیه وجود دارد ایجاب تعهدات و عمل جدی را در قسمت تامین و فراهم آوری فرصتهای مساعد برای اشتراک مساعی بیشتر زنان در وزارت عدلیه مینماید، البته فراهم آوری

فرصتهای مساعد ایجاد تصمیم مقامات عالی کشور را مینماید چون قوانین و طرزالعملها در قسمت استخدام و جذب زنان تاحدی در این زمینه محدود و دست و پاگیر بوده و باعث میشود که ادارات و وزارت نتوانند مطابق به پلان ملی عمل برای زنان تعهدات وزارت و دولت را برآورده سازد.

۱) تصحیح و تعدیل طرزالعمل های استخدامی در مورد حضور بیشتر زنان:

مطابق به طرزالعمل فعلی استخدام، ادارات دولتی و وزارت ها نمیتوانند که علاوه بر آنچه که در قانون و طرزالعمل استخدام پیش بینی گردیده است اجراءات غیر معیاری انجام دهند که در تضاد با اصول اداری قرار میگیرند مثلاً به اساس اقدام مثبت درحمایت از زنان در طرزالعمل استخدام ۵ نمره در نظر گرفته شده و این نمره حتی درمرحله نهایی پروسه میباشد واصلاً فیصدی کارای ۵ نمره در مرحله دوم یا در مرحله نهایی ۵٪ بوده نمیتواند چون تعداد متقاضیان طبقه اناث در مقایسه با تعداد متقاضیان طبقه ذکور بسیار ناچیز بوده و موثریت حمایت زنان را در مرحله نهایی ناچیز و غیر مثمر میسازد.

همچنین با توجه به شرایط تاریخی، فرهنگی و امنیتی و سایر محدودیتهای که در برابر زنان وجود دارد ۵ نمره کامیابی کافی نبوده چون فیصدی سهم زنان به عنوان یکی از اهداف دولت و حکومت توسط آن حصول شده نمیتواند و ایجاد بازنگری را مینماید که در آن بهتر است در هرمرحله از امتحان امتیازات خاص ۵ نمره در نظر گرفته شود.

بحث دیگری، ادارات دولتی را کمک میکند تا بتواند تعهد دولت و برنامه ملی عمل برای زنان را عملی نماید سهمیه بندی بستهای خدمات ملکی است تا رقابت بصورت اختصاصی میان زنان صورت گیرد چرا که رقابت واقعی میان مردان و زنان در بازار کار چنین نشان میدهد که درصورت رقابت شفاف و آزاد دولت تعهدات شانرا در برابر فیصدی مشارکت زنان به اندازه قابل توجه بالا برده نمیتواند.

۲) ظرفیت سازی و ایجاد فرصت‌های مناسب برای زنان:

ایجاد مراکز ارتقای ظرفیت، رهنمایی و همکاری با طبقه اناث که به دنبال کار و مصروفیت در ادارات دولتی و غیر دولتی هستند یکی از نیازهای است که وزارت را کمک میکند تا از آن طریق بتواند تعداد بیشتری خانمها را جذب نماید.

همچنین وزارت نیاز دارد به منظور حمایت بیشتر خانمها و ظرفیت سازی هرچه بیشتر آنها برنامه های ارتقای ظرفیت را در بخشهای مدیریتی، مسلکی، تکنالوژی معلوماتی و سایر مهارتهای اداری بصورت خاص راه اندازی نماید تا آنها قادر شوند به مدارج بالاتر از سلسله مراتب اداری و تصمیم گیری ارتقا نموده و اعتماد به نفس شان بالا بروند.

۳) ایجاد فرهنگ مناسب سازمانی و رفع مشکلات که مانع کار و فعالیت زنان میشود:

فضای سالم اداری نیز مشوق است برای اشتراک و سهم گیری بیشتر زنان در ادارات عامه و ملکی افغانستان از قبیل رفتار و رویه مناسب آمرین، همکاران و مراجعین، موجودیت کودکستانهای معیاری، مساجد، کلینیک، فضای مناسب کاری و تجهیزات لازم دفتری که کارمندان را در انجام وظیفه و حصول اهداف کاری یاری میرساند.

برخورد مناسب و عادلانه میان همکاران و همقطاران مورد دیگری است که اگر در اداره رعایت نشوند باعث دلسردی، فشارهای روانی و مریضی روانی، کم کاری و بالاخره ترک وظیفه از طریق کارمندان خصوصاً طبقه اناث خواهد شد و ایجاد میکند که در این قسمت برنامه ها و دستورالعملهای لازم و کافی وجود داشته باشد.

۴) مشوق ها برای زنان در پالیسی و استراتژی منابع بشری اداره:

بصورت خاص عوامل تشویق کننده برای زنان ایجاد محیط کاری مناسب، فراهم سازی فرهنگ سازمانی معیاری، حمایت قانونی یعنی افزایش نمرات امتیازی حد اقل ۵ نمره در امتحان تحریری و ۵ نمره در امتحان تقریری میباشد.

۵) اصلاحات ساختاری:

اهداف واضح، فعالیت‌های منسجم، سیستمهای کاری، طرزالعمها و پروسه های کاری و همچنین نوعیت سلسله مراتب و تشکیلات منظم و عاری از تداخل کاری و وظیفوی، تفکیک صلاحیتهای و تنظیم روابط منسجم و منطقی باعث بهبود امور اداری و فضای سالم اداری میگردد که وزارت عدلیه در راستای بهبود و تطبیق هرچه بهتر آن است.

۳. برنامه های افزایش کارمندان اناث در وزارت:

مشکلات موجود در برابر زنان باعث میشود که تدابیر و اقدامات عملی و اساسی در راستای پاسخگویی به نیازها و رفع مشکلات یعنی حمایت و تقویه زنان جهت مشارکت هرچه بیشتر آنها در رده های مختلف تصمیم گیری و مدیریتی و تخنیکی میباشد.

۱. اقدامات قبل از مرحله استخدام:

- ریاست منابع بشری در هماهنگی و همکاری کامل میتواند در قسمت آگاهی دهی و رهنمایی زنان که متقاضی کار اند نقش اساسی را ایفا کند و هر دو بخش در همکاری نزدیک باهم ایجاب میکند که قبل از پروسه شار تلتست و امتحان، زنان متقاضی کار را لست کرده و آنرا در قسمت طی مراحل موفقانه پروسه استخدام از طریق برگزاری ورکشاپها، و تریننگها رهنمایی و همکاری کند.
- فعالیت دیگری را که آمريت جندر میتواند داشتن شبكات و ارتباطات جامع زنان و همچنين داشتن بانك معلوماتی تمامی متقاضیان کار طبقه اناث میباشد تا همزمان با اعلان و آگاهی از بستهاى اعلان شده در وزارت عدليه و همچنين ساير وزارتها به آگاهی تمامی متقاضیان اناث برسند.
- تدابیر و اقدامات دیگری که رهبری وزارت عدليه میتواند برای حمایت از افزایش زنان در وزارت انجام دهد، حصول اطمینان از اشتراك و سهم گیری فعال نماینده جندر در دفاع از حقوق متقاضیان اناث و همچنين حصول اطمینان از دادن نمره امتیازی در پروسه استخدام میباشد.

۲. اقدامات بعد از استخدام:

- بعد از مرحله استخدام نیاز است اطمینان حاصل گردد که شخص برنده از طبقه اناث و وظیفه شانرا اشغال میکند و تمامی امکانات و سهولتهای دفتری برای شان مهیا شده است و در قسمت پیشبرد امور کاری از مشوره، همکاری و هماهنگی های لازم آمرين، همکاران و ساير افراد ذیدخل در پروسه برخوردار هستند.
- ایجاب میکند که وزارت بخاطر سهولت در تدویر بعضی از برنامه های مربوط به جندر و خصوصاً ارتقای سطح مهارت خانمها بودجه خاص داشته و صلاحیت دسترسی آنها در چوکات نظام تدارکاتی در اختیار داشته باشند.

- ریاست منابع بشری در هماهنگی با آمریت جندر برنامه خاص نیازی آموزشی را راه اندازی خواهد کرد که در آن نیازهای ظرفیتی کارمندان طبقه اناث بصورت دقیق و خاص تفکیک و تشخیص شده و مطابق به آن برنامه های عملی و موثر ارتقای ظرفیت تنظیم گردد.
- ریاست منابع بشری و آمریت جندر با حمایت کامل مقامات ذیصلاح وزارت و همکاری و هماهنگی ریاست ارتباط خارجه در قسمت تخصیص بورسیه ها زنان بیشتری را معرفی خواهد کرد تا بتواند از امتیازات تحصیلی درون مرزی و بیرون مرزی همانند سایر کارمندان ذکور استفاده نمایند.
- ریاست منابع بشری در تفاهم با آمریت جندر در چوکات بودجه مربوط به جندر تعداد از همکاران را که مستعد هستند و ضرورت دارد برنامه های تحصیلی را در داخل و از طریق پوهنتونهای دولتی و غیر دولتی فراگیرد تنظیم خواهد کرد تا آنها بتواند به بستهای بالاتر و موقفهای تصمیم گیری آمادگی بگیرند.

ضمیمه پلان: پلان عملیاتی

پلان عملیاتی افزایش سهم زنان

شماره	اهداف	فعالیت عمده	منابع مورد نیاز	شاخص	تاریخ آغاز	تاریخ ختم	مسوول اجرا	وزارت ها و ادارات همکار	پیشرفت کار به اساس سال مالی				نتایج متوقعه
									۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	
۱	استخدام ۲۰ خانم در بست های کمبود	آگاهی دهی، رهنمائی و دفاع از حقوق متقاضیان طبقه اناث در وزارت عدلیه	منابع انسانی و منابع مالی	تعداد افراد استخدام شده	سرطان ۹۷	۹۸ جوزا	ریاست منابع بشری	کمیسیون مستقل اصلاحات اداری	۵	۵	۵	۵	مشارکت و سهم گیری بیشتر زنان در اداره
		تدویر دو دور برنامه های آگاهی دهی خاص برای ۲۰۰ تن محصلین سال چهارم پوهنهی های حقوق و شرعیات	منابع انسانی و منابع مالی	فیصدی محصلین اناث آگاهی دهی شده	عقرب ۹۷	۹۷ قوس	آمریت جندر	GIZ, GSSP و پوهنتونهای خصوصی ودولتی					آگاهی دهی بیشتر متقاضیان کار به منظور جذب و استخدام آنها
		ایجاد بانک معلوماتی برای متقاضیان و فارغ التحصیلان طبقه اناث	منابع انسانی و منابع مالی	بانک معلوماتی ایجاد گردید	سنبله ۹۷	۹۷ قوس	آمریت جندر	GSSP آمریت جندر					آگاهی سریع بستهای خالی به متقاضیان طبقه اناث در وزارت عدلیه
		جذب کارآموزان طبقه اناث جهت افزایش حضور زنان در وزارت	منابع انسانی و منابع مالی	تعداد افراد استخدام شده	قوس ۹۷	۹۸ قوس	ریاست منابع بشری و امریت جندر	GIZ و وزارت عدلیه					افزایش حضور زنان
۲	ارتقای ظرفیت تعداد ۱۰۳ کارمندان اناث جهت کسب	معرفی ۲۰ تن به برنامه ماستری	بودجه آمریت آموزش	تعداد خانمهای معرفی شده	حوت ۹۷	۹۸ حمل	آمریت آموزش	GIZ و IDLO					افزایش سهم زنان در اداره
		معرفی ۵ تن به برنامه لیسانس	بودجه آمریت آموزش	ب تعداد ۵ تن از زنان از این برنامه مستفید خواهد شد	حوت ۹۷	۹۸ حمل	آمریت آموزش	آمریت آموزش					
		راه اندازی برنامه های آموزشی انگلیسی و کمپیوتر	بودجه آمریت آموزش	ب تعداد ۳۰ تن از کارکنان اناث مستفید خواهد شد	تور ۹۸	۹۸ میزان	آمریت آموزش	آمریت آموزش					
		تدویر ورکشاپ مقررہ منع آزار و اذیت زنان	بودجه، مواد درسی و استاد	به تعداد ۴۰ نفر از این برنامه مستفید خواهند شد	ثور ۹۸	۹۸ ثور	آمریت آموزش ها	اصلاحات اداری، idlo, jssp					افزایش سهم زنان در اداره

مدارج بالاتر مدیریتی ومسلسلی	تدویر ورکشاپ حقوق فامیل(محارم،حضانت وفسخ عقد ازدواج)	بودجه،مواد درسی واستاد	به تعداد ۲۰ تن از زنان در این از این برنامه مستفید خواهند شد	ثور ۹۷	ثور ۹۷	آمريت آموزش ها	اصلاحات اداری، idlo, jssp	افزایش سهم زنان در اداره
	تدویر ورکشاپ قانون منع خشونت علیه زنان	بودجه،مواد درسی واستاد	به تعداد ۴۰ تن از زنان از این برنامه مستفید خواهند شد	جوزا ۹۷	جوزا ۹۷	آمريت آموزش ها	اصلاحات اداری، idlo, jssp	افزایش سهم زنان در اداره
	تدویر ورکشاپ عقود وانواع عقود مطابق قوانین افغانستان	بودجه،مواد درسی واستاد	به تعداد ۱۰ تن از زنان از برنامه مستفید خواهند شد.	جوزا ۹۷	جوزا ۹۷	آمريت آموزش ها	اصلاحات اداری، idlo, jssp	افزایش سهم زنان در اداره
	تدویر ورکشاپ قانون طرز تحصیل حقوق(شرایط استملاک، اموال وحقوق مالک)	بودجه،مواد درسی واستاد	به تعداد ۱۰ تن از زنان از برنامه مستفید خواهند شد	سرطان ۹۷	سرطان ۹۷	آمريت آموزش ها	اصلاحات اداری، idlo, jssp	افزایش سهم زنان در اداره
	تدویر ورکشاپ اصول قانون اساسی	بودجه،مواد درسی واستاد	به تعداد ۲۰ تن از زنان از برنامه مستفید خواهند شد	سرطان ۹۷	سرطان ۹۷	آمريت آموزش ها	اصلاحات اداری، idlo, jssp	افزایش سهم زنان در اداره
	تدویر ورکشاپ علل وعوامل فساد اداری وپیامد ناشی ازفساد اداری	بودجه،مواد درسی واستاد	به تعداد ۱۰ تن از زنان از برنامه مستفید خواهند شد	اسد ۹۷	اسد ۹۷	آمريت آموزش ها	اصلاحات اداری، idlo, jssp	افزایش سهم زنان در اداره
	تدویر ورکشاپ قراین تنظیم کننده اجراءات اداری کارکنان خدمات ملکی	بودجه،مواد درسی واستاد	به تعداد ۲۰ تن از زنان از برنامه مستفید خواهند شد	سنبله ۹۷	سنبله ۹۷	آمريت آموزش ها	اصلاحات اداری، idlo, jssp	افزایش سهم زنان در اداره
	تدویر ورکشاپ برنامه آموزشی کوتاه مدت به خارج از کشور	بودجه،مواد درسی واستاد	به تعداد ۱۵ تن از زنان از برنامه مستفید خواهند شد	سنبله ۹۷	سنبله ۹۷	آمريت آموزش ها	اصلاحات اداری، idlo, jssp	افزایش سهم زنان در اداره
	تدویر ورکشاپ برنامه آموزشی مدیریت رهبری	بودجه،مواد درسی واستاد	به تعداد ۱۰ تن از زنان از برنامه مستفید خواهند شد	میزان ۹۷	میزان ۹۷	آمريت آموزش ها	اصلاحات اداری، idlo, jssp	افزایش سهم زنان در اداره
	تدویر ورکشاپ دیون وتعهدات	بودجه،مواد درسی واستاد	به تعداد ۱۰ تن از زنان از برنامه مستفید خواهند شد	عقرب ۹۷	عقرب ۹۷	آمريت آموزش ها	اصلاحات اداری، idlo, jssp	افزایش سهم زنان در اداره
	تدویر ورکشاپ حقوق تجارت	بودجه،مواد درسی واستاد	به تعداد ۱۰ تن از زنان از برنامه مستفید خواهند شد	عقرب ۹۷	عقرب ۹۷	آمريت آموزش ها	اصلاحات اداری، idlo, jssp	افزایش سهم زنان در اداره
	تدویر ورکشاپ برنامه آموزشی ارزیابی اجراءات	بودجه،مواد درسی واستاد	به تعداد ۱۰ تن از زنان از برنامه مستفید خواهند شد	قوس ۹۷	قوس ۹۷	آمريت آموزش ها	اصلاحات اداری، idlo, jssp	افزایش سهم زنان در اداره
	تدویر ورکشاپ برنامه آموزشی ارزیابی اجراءات	بودجه،مواد درسی واستاد	به تعداد ۱۰ تن از زنان از برنامه مستفید خواهند شد	قوس ۹۷	قوس ۹۷	آمريت آموزش ها	اصلاحات اداری، idlo, jssp	افزایش سهم زنان در اداره